

Hoe Ouderen en Jonge Kinderen Samen Kunnen Leren van en met Elkaar
Samenvatting van het Onderzoeksrapport

Waarom Oud en Jong Samen?

Intergenerationeel leren brengt mensen van verschillende generaties samen. Ze ondernemen gezamenlijk activiteiten, leren elkaar beter begrijpen en hebben lol met elkaar. De meeste initiatieven gericht op intergenerationeel leren betreffen activiteiten voor ouderen (55+) en jongeren in de leeftijd tussen 9 en 25 jaar. **Er zijn nog weinig activiteiten waarin ouderen en heel jonge kinderen (0-8 jaar) samen komen. Dit is echt een gemiste kans!**

Jonge kinderen zijn actief en zeer leergierig en kunnen ouderen helpen de wereld met een frisse blik te bekijken. Ouderen aan de andere kant hebben veel kennis en vaardigheden. Zij kunnen opvoeders en onderwijzers bijstaan, en kunnen belangrijke aspecten van ons culturele erfgoed doorgeven. Ouderen zijn vaak enthousiaste vrijwilligers. Het is bekend dat gemotiveerde vrijwilligers een belangrijke factor is voor succesvolle intergenerationele activiteiten en initiatieven.

TOY (Oud en Jong Samen) geeft nieuwe inzichten en mogelijkheden voor het samen leren van de oude en de heel jonge generatie

Deze brochure bevat een samenvatting van een literatuuronderzoek getiteld: "Together Old & Young: A Review of the Literature on Intergenerational Learning Involving Young Children and Older People". Dit onderzoek werd uitgevoerd door de samenwerkende partners in het TOY Project. TOY – Oud en Jong samen is een intergenerationeel project voor ouderen (55+) en jonge kinderen (0-8 jaar). Het project wordt gefinancierd door het Grundtvig Lifelong Learning Project van de Europese Commissie. In totaal doen negen partners uit zeven verschillende landen mee (Polen, Ierland, Slovenie, Nederland, Spanje, Italië, Portugal, Spanje).

*TOY is geïnspireerd door de **Positive Deviance (PD)** methode. Dit is een oplossingsgerichte aanpak, die ervan uitgaat dat voor elk probleem al oplossingen aanwezig zijn, maar dat die oplossingen vaak nog niet bekend zijn bij iedereen. De PD methode probeert die individuen of activiteiten te vinden die zulke oplossingen toepassen en om die dan vervolgens te delen met anderen. Deze positieve uitzonderingen vormen een inspiratie voor nieuwe activiteiten en initiatieven in de gemeenschap.*

Meer informatie over TOY kunt u vinden op www.toyproject.net

Wordt de generatiekloof in Europa alsmaar groter?

Sociale en demografische veranderingen in Europa beïnvloeden de levens, relaties en leermogelijkheden van zowel oudere mensen als jonge kinderen.

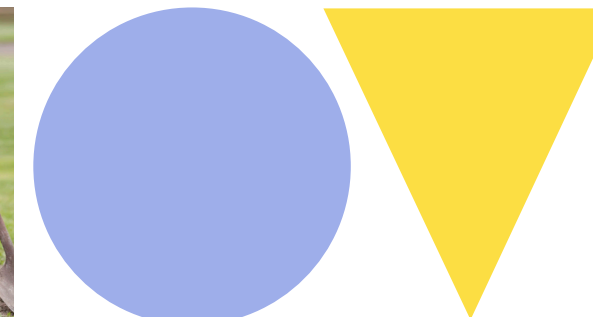
Mensen worden steeds ouder. Door migratie en het uiteenvallen van gezinnen raken ouderen steeds vaker geïsoleerd van hun familie en de jongere generaties.

Kinderen in Europa groeien op in kleinere gezinnen en hebben steeds minder mogelijkheden om met oudere generaties om te gaan. Ze spelen ook minder vaak buiten en komen zo minder vaak oudere mensen tegen.

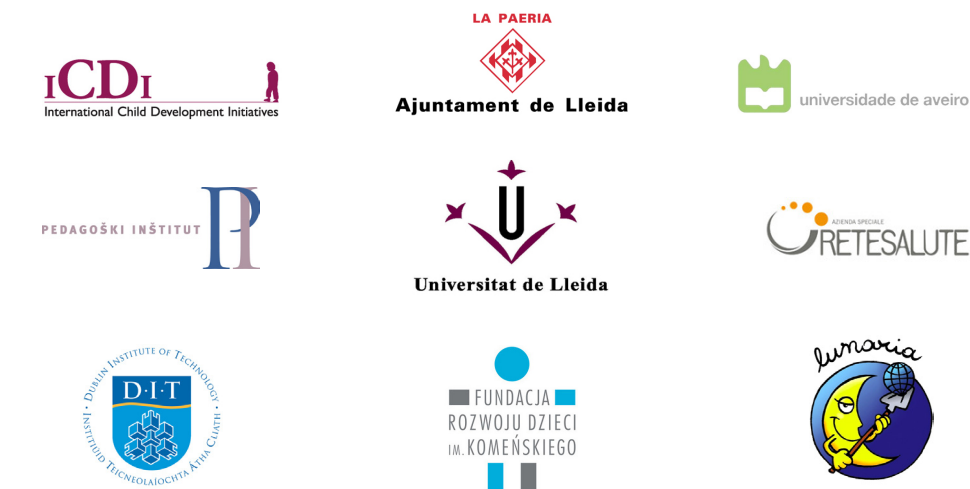
Verschillende generaties **leven apart van elkaar in leeftijdsgebonden instanties** zoals bejaardentehuizen en kinderopvang. Hierdoor worden veel mogelijkheden gemist om van elkaar te leren en meer begrip voor elkaar te krijgen.

Aan de andere kant, terwijl er binnen de samenleving minder ontmoetingen plaatsvinden tussen oudere mensen en jonge kinderen, lijken de banden tussen grootouders en kleinkinderen wél sterker te worden de laatste decennia.

Uit ons onderzoek tot nu toe blijkt de belangrijke rol die grootouders hebben in de opvoeding van kleinkinderen. Naast liefde en bescherming dragen zij normen, waarden en de geschiedenis van de familie over aan volgende generaties. Grootouders vormen ook een belangrijke bron van kennis en inspiratie voor andere kinderen dan alleen hun kleinkinderen.

Partner Organisaties

Dit project wordt gefinancierd met steun van de Europese Commissie. De verantwoordelijkheid voor deze publicatie ligt uitsluitend bij de auteur; de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is verrat.

Het TOY Project Consortium (2013) Oud en Jong Samen: Intergenerationeel leren tussen ouderen en jonge kinderen-een samenvatting, Leiden: The TOY Project.

Voor een compleet overzicht van het praktijk-en literatuuronderzoek en voor meer informatie over het project kunt u de project website bezoeken: www.toyproject.net. Hier vindt u ook informatie over de dichtsbijzij de TOY contactpersoon.

www.toyproject.net

Het TOY Project werkt met vijf doelen voor het intergenerationeel leren tussen oudere mensen en jonge kinderen.

Uit het onderzoek komende volgende bevindingen naar voren:

1.

Opbouwen en behouden van relaties

Intergenerationele uitwisseling kan relaties tussen generaties verrijken en gaat stereotype beeldvorming en isolatie van ouderen tegen. Een van de beste manieren om **relaties op te bouwen** tussen jong en oud **is door gezamenlijke activiteiten** te ondernemen. Tijd samen doorbrengen, spelletjes doen, simpele activiteiten als knutselen en koken, vormen vaak de insteek van succesvolle intergenerationele uitwisselingen.

2.

Versterken sociale cohesie in de gemeenschap

Dit wordt zichtbaar wanneer verschillende leeftijdsgroepen gebruik maken van **dezelfde ruimte** en samen leerzame en sociale activiteiten ondernemen. Bijvoorbeeld als een kinderopvang onderdeel vormt van een bejaardenhuis.

3.

Gebruikmaken van ouderen als dragers van kennis en cultuur

Ouderen spelen een centrale rol als bewakers van kennis, tradities en vaardigheden. **Ouderen vormen een belangrijke link met het verleden en het culturele erfgoed** en kunnen zo kinderen een gevoel van identiteit geven en nieuwe perspectieven op zich zelf en hun omgeving. Ouderen geven bijvoorbeeld verhalen door aan kinderen. Ze kunnen vertellen over het leven van toen en nu.

4.

Erkenning van de belangrijke rol die grootouders hebben in het leven van jonge kinderen

Grootouders spelen een belangrijke rol in de zorg en het socialiseren van hun kleinkinderen. **Grootouders' rol** als luisteraars en verhalenvertellers en kenners van de familiegeschiedenis is **complementair aan de rol van de ouders**. Dit wordt nog belangrijker wanneer een ouder voor langere tijd niet beschikbaar is. Dit kan door migratie, ziekte of scheiding gebeuren. Grootouders spelen vaak een belangrijke rol in intergenerationele programma's in peuterspeelzalen, kinderopvang en (kleuter) scholen.

5.

Verrijken van leerprocessen van zowel ouderen als jonge kinderen

Intergenerationeel leren biedt kinderen een **innovatieve manier van leren** wanneer ze actief en betekenisvol omgaan met oudere mensen. Voor ouderen betekent het dat **leren een onderneming voor het leven is**. Het verterkt hun gevoel van eigenwaarde. Een belangrijk aspect van intergenerationeel leren is dat het de gelegenheid biedt tot leuke en boeiende ervaringen; zeker als de rolverdeling wat meer open is. Dit is het geval met creatieve activiteiten als kunst en muziek maken, dansen en tuinieren.

Hoe draagt TOY bij aan intergenerationeel leren?

Door het verzamelen van goede en vernieuwende voorbeelden uit de dagelijkse praktijk en het beschikbaar stellen van de juiste informatie, de juiste middelen en het juiste netwerk, zal intergenerationeel leren in Nederland en op Europees niveau bevorderd worden.

Nast ouderen en jonge kinderen, zal ook de 'midden generatie' aan het project deelnemen. Dit zijn ouders en mensen die werken in de praktijk. Kinderopvang, peuterspeelzalen, ouder verenigingen, verzorgingshuizen, gemeenten en culturele instellingen zullen worden aangemoedigd om gebruik te maken van de mogelijkheden tot intergenerationeel leren in de gemeenschap.

De volgende fase van het project richt zich op het identificeren van de vaardigheden, activiteiten en strategieën die nodig zijn om intergenerationele uitwisseling tussen ouderen en jonge kinderen te faciliteren en te bevorderen. Aan de hand van de bevindingen zullen wij een trainingsmodule ontwikkelen voor mensen uit de praktijk en hen ondersteunen in het opstarten van vernieuwende 'pilot' projecten in zeven Europese landen.

TOY in Praktijk

In het Never Ending Story project in Genova, Italië, vertelden oude mensen aan jonge kinderen **legendes en verhalen uit het verleden**. Deze werden vervolgens weergegeven in schilderijen op een 12 meter lang ceramisch paneel, gemaakt door de kinderen en de ouderen zelf. Dit kunstwerk is nu nog steeds te bewonderen in het bejaardentehuis in Genova.

In Louth, Ierland is er een project georganiseerd die tot doel had milieu bewustwording en relaties tussen generaties te stimuleren. Er deden kinderen aan mee van twee jaar en ouder, bejaarde vrijwilligers en de lokale overheid. Samen **hebben ze drie tuinen gecreëerd**: een geheime tuin achter de speeltuin in het dorp, een andere tuin bij de lagere school en een derde tuin werd aangelegd in een bejaardentehuis.

Samen bouwen Oud en Jong aan een leeftijdsvriendelijke omgeving!